

صلى الله عليه وسلم

دانشکده علوم پایه
گروه ریاضیات کاربردی
پایان نامه کارشناسی ارشد

بررسی بازی ریزش چپ و ساختار شبکه آن

نگارش:
سمیرا طارمی

استاد راهنما:
دکتر اردشیر دولتی

استاد مشاور:
دکتر رحیم علیزاده

تیر ۱۳۹۰

تقدیم بہ

خون پاک شہدا و پدرو مادر عزیزم

کہ سجدہ می ایثارشان گل محبت راد و وجودم پروراند و

وجود گہر بارشان کحظہ های مہربانی را بہ من آموخت.

تقدیر و تشکر

خدایا
بچکس در طریق شکر توبه سرمنشی نرسد، مگر آن که احسان دیگری از سوی تو برای او فراهم آید و سپاس دیگری را بروی لازم گرداند. شکر گزار نعمات خداوندی هستم؛ ستم که رخصت کسب علم و دانش را به من عطا فرموده است.

در ابتدا نهایت تشکر و قدردانی خود را از استاد گرامی جناب آقای دکتر اردشیر دولتی ملک آبادی ابراز می‌نمایم که بارها همایانی‌ها، تلاش‌های بی‌وقفه و نظرات ارزشمندشان مراد به ثمر رسیدن این پایان‌نامه یاری کردند. همچنین از استاد گرامی جناب آقای دکتر رحیم علینژاده به خاطر مشاوره‌هایشان تشکر و قدردانی می‌نمایم.
بر خود لازم می‌دانم از اساتید بزرگوار سرکار خانم دکتر مریم طه‌سبی و جناب آقای دکتر محمد علی نصر آزادانی که داوری این پایان‌نامه را بر عهده داشتند نیز تشکر کنم.

با تقدیر و درود فراوان به پدر بزرگوارم و سپاس بیکران بر مهدی و همراهی و همگامی مادد لوسوز و مهربانم که آرامش روحی و آسایش فکری مرا فراهم نمودند تا با حمایت‌های همه‌جانبه در محیطی مطلوب، مراتب تحصیلی و نیز پایان‌نامه‌دسی را به نحو احسن به اتمام برسانم.
همچنین از تمامی دوستان و عزیزانی که در طی این مسیر یاری‌گرم و مشوق من بوده‌اند، نهایت تقدیر و تشکر را داشته‌ام و برای تمامی عزیزان آرزوی سربلندی و توفیق روزافزون دارم.

چکیده

در این پایان‌نامه بازی ریزش چپ (CFG) را به عنوان یک مدل کلی از مدل‌های پویای گسسته مطالعه می‌کنیم. سپس انواع مختلفی از این بازی را معرفی کرده و گراف‌هایی را که فضای پیکربندی بازی روی آن‌ها تشکیل شبکه می‌دهند بررسی می‌کنیم. در ادامه نشان می‌دهیم که فضای پیکربندی هر CFG همگرا، یک شبکه است. همچنین شبکه‌های القا شده توسط CFG را با شبکه‌های موضعا توزیعی بالایی (ULD)، توزیعی (D)، شبکه‌های القا شده توسط ASM و $MCFG$ مقایسه می‌کنیم. سپس بازی ریزش چپ رنگ شده را به عنوان یک بازی که شبکه‌های القا شده توسط آن تمام شبکه‌های ULD را در بر دارند بررسی می‌کنیم. در انتها به مطالعه بازی ریزش چپ علامت‌دار و حالت خاصی از آن می‌پردازیم. این حالت را بازی ریزش چپ علامت‌دار تغییر یافته می‌نامیم و ارتباط بین شبکه آن‌ها را با $L(CFG)$ مقایسه می‌کنیم.

کلمات کلیدی: شبکه، بازی ریزش چپ (CFG)، بازی ریزش چپ جهش یافته ($MCFG$)، بازی ریزش چپ علامت‌دار ($SCFG$)، مدل تپه شنی آبلی (ASM).

پیشگفتار

مطالعه شبکه‌ها بخش مهمی از نظریه ترتیب است و نتایج بسیاری در مورد آن‌ها وجود دارد. تاکنون کلاس‌های متفاوتی از شبکه‌ها که در علوم کامپیوتر، ریاضیات، فیزیک و علوم اجتماعی کاربرد دارند، تعریف شده‌اند [۱۳]. شناسایی شبکه‌ها و انواع آن‌ها و تولید الگوریتمی که شبکه‌های خاصی را تولید کند اهمیت بسیاری دارد. در این پایان‌نامه به بررسی بازی ریزش چپ^۱ (CFG) که توسط برنر^۲، لاواز^۳ و شر^۴ به طور مستقل معرفی شده است [۸، ۹] می‌پردازیم. انواع متفاوتی از بازی‌های ریزش چپ به نام‌های مدل تپه شنی آبلی^۵ (ASM) و بازی ریزش چپ جهش یافته^۶ ($MCFG$) (که در فیزیک [۱، ۱۴]، علوم کامپیوتر [۸، ۹، ۱۸] و علوم اجتماعی [۴، ۵، ۲۱] کاربرد زیادی دارند)، معرفی شده‌اند. هر یک از این بازی‌ها، شبکه خاص خود را تولید می‌کنند که بررسی این شبکه‌ها از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از طرف دیگر بازی ریزش چپ، یک حالت کلی از بسیاری از مدل‌های پویای گسسته است. این واقعیت اهمیت مطالعه‌ی این مدل را دو چندان می‌کند، زیرا هر خصوصیت آن با بسیاری از مدل‌های دیگر مشترک بوده و یک درک خوب از CFG ‌ها، ما را به درک خوبی از مدل‌های پویای گسسته ارائه شده می‌رساند.

بین شبکه‌های مربوط به بسیاری از مدل‌های پویای گسسته، بخصوص مدل تپه شنی و بازی ریزش چپ ارتباط تنگاتنگی وجود دارد. فضای پیکربندی بازی ریزش چپ ساختار شبکه دارد

^۱Chip firing game

^۲Bjorner

^۳Lovasz

^۴Shor

^۵Abelian sandpile model

^۶Mutating chip firing game

که در بسیاری از شبیه‌سازی‌ها و الگوریتم‌های مرتبط با شبکه‌ها از آن‌ها استفاده می‌شود [۳]. برای مثال یک الگوریتم کلی وجود دارد که هر شبکه توزیعی و یک عنصر تصادفی از این مجموعه را با توزیع یکنواخت ارائه می‌دهد [۲۸]. از آنجا که بیشتر مدل‌هایی که ما مطالعه می‌کنیم مدل‌هایی از موضوعات فیزیکی هستند، احتمال نمونه‌گیری پیکربندی با توزیع یکنواخت تعیین کننده است، چرا که مطالعه بی‌نظمی سیستم را ممکن می‌سازد و تصویری از موضوعات مدل‌بندی شده که در طبیعت شبیه‌سازی می‌شوند را ارائه می‌دهد.

از طرف دیگر برخی نتایج مربوط به CFG ها در اثبات شبکه بودن یک مجموعه جزئی مرتب مورد استفاده قرار می‌گیرند. کاربرد جدیدی از این مطلب در زمینه کاشی‌کاری‌ها [۱۰] به کار رفته است و اثبات اصلی روشی است که از نقطه نظر نظریه ترتیب مورد علاقه است.

در این پایان‌نامه قصد داریم به مطالعه چگونگی تولید انواع شبکه‌های القا شده توسط CFG پرداخته و انواع بازی‌های ریزش چپ را از این دیدگاه مقایسه کنیم. همچنین به بررسی بازی‌هایی می‌پردازیم که با کمی تغییرات روی CFG به وجود آمده‌اند و شبکه‌هایشان را مقایسه می‌کنیم، به طوری که در فصل ۶ پایان‌نامه که اختصاص به نتایج بنده دارد به بررسی یکی از این بازی‌ها پرداخته شده است. هدف از این کار ارائه شرایطی است که بتوان توسط آن انواع شبکه‌هایی را تولید کرد که پیش از این الگوریتمی برای تولید آن‌ها وجود نداشته است. با مقایسه‌ی شبکه‌های این بازی‌ها به وسعت و نوع تولید شبکه‌های هر بازی پی‌برده و می‌توان برای تولید شبکه‌های جدید الگوریتم ارائه داد.

مطالب این پایان‌نامه به صورت زیر دسته بندی شده است:

فصل اول به یادآوری بعضی مفاهیم پایه‌ای درباره مجموعه‌های جزئی مرتب، شبکه‌ها و نتایج به کار گرفته شده در این پایان‌نامه اختصاص یافته است. در فصل دوم به تعریف بازی ریزش چپ، انواع متفاوت آن و تعاریف پایه‌ای مورد نیاز می‌پردازیم. در فصل سوم حالتی از CFG را بررسی می‌کنیم که گراف پشتیبانی آن فاقد مولفه بسته باشد و ثابت می‌کنیم در این حالت فضای پیکربندی بازی یک شبکه است. سپس در حالت کلی پیکربندی توسعه یافته را تعریف کرده و نشان می‌دهیم که برای تمام بازی‌های CFG ، فضای پیکربندی توسعه یافته یک شبکه است. در انتهای این فصل نگاهی به CFG های موازی خواهیم داشت. در فصل چهارم به مطالعه کلاس $L(CFG)$ (کلاس‌های

مشبکه‌های فضای پیکربندی CFG ‌های همگرا) پرداخته و ثابت می‌کنیم که هر CFG معادل یک CFG ساده است. همچنین مشخصه‌های فضای پیکربندی CFG را ارائه داده و اثبات می‌کنیم که فضای پیکربندی القا شده بوسیله CFG ‌های همگرا، یک مشبکه است (در نتیجه مشبکه‌های فصل سوم زیر مجموعه‌ای از این مشبکه‌ها هستند). در ادامه رابطه این مشبکه را با مشبکه‌های توزیعی ULD و بررسی می‌کنیم. سپس رابطه میان سه مدل متفاوت از بازی‌های ریزش چپ را بررسی کرده و نشان می‌دهیم که مدل CFG تعمیمی از مدل ASM ، مدل $MCFG$ معادل یک CFG و CFG ‌ای که در گراف پشتیبانی‌اش فاقد دور باشد معادل یک ASM است.

در فصل پنجم تعمیمی از CFG را ارائه می‌دهیم که دقیقاً کلاس مشبکه‌های ULD را تولید می‌کند. در انتها در فصل ششم بازی ریزش چپ علامت‌دار را تعریف کرده و با اعمال تغییراتی روی آن، بازی ریزش چپ علامت‌دار تغییر یافته را ارائه می‌کنیم. نشان می‌دهیم در چه شرایطی این بازی معادل یک CFG است.

فهرست مطالب

۱	یادآوری	۱
۱	مقدمه	۱.۱
۱	مجموعه جزئی مرتب ^۷	۲.۱
۳	مشبکه ^۸	۳.۱
۱۱	بازی ریزش چپ (CFG)	۲
۱۱	مقدمه	۱.۲
۱۱	انواع متفاوت از بازی های ریزش چپ	۲.۲
۱۲	بازی ریزش چپ (CFG)	۱.۲.۲
۱۴	مدل تپه شنی آبلی (ASM)	۲.۲.۲
۱۵	بازی ریزش چپ جهش یافته ($MCFG$)	۳.۲.۲
۱۷	تعاریف پایه ای	۴.۲.۲
۱۸	ساختار مشبکه ی بازی ریزش چپ	۳
۱۸	مقدمه	۱.۳
۲۱	CFG بدون مولفه بسته	۲.۳
۲۷	CFG در حالت کلی	۳.۳

^۷ *Partially ordered set (Poset)*

^۸ *Lattice*

۳۰	نکاتی در مورد نمونه‌های از CFG های موازی	۴.۳
۳۵	مطالعه کلاس‌های $L(CFG)$	۴
۳۵	مقدمه	۱.۴
۳۶	بازی ریزش چپ ساده	۲.۴
۴۱	مشخصه‌های فضای پیکربندی	۱.۲.۴
۴۴	$D \subsetneq L(CFG) \subsetneq ULD$	۳.۴
۴۹	روابط میان انواع بازی‌های ریزش چپ‌ها	۴.۴
۵۰	$D \subsetneq L(ASM)$	۱.۴.۴
۶۰	$L(ASM) \subsetneq L(CFG)$	۲.۴.۴
۶۳	$L(CFG) = L(MCFG)$	۳.۴.۴
۷۲	بازی ریزش چپ رنگ شده ^۹ (CFG رنگ شده)	۵
۷۲	مقدمه	۱.۵
۷۳	CFG رنگ شده	۲.۵
۸۰	بازی ریزش چپ علامت دار تغییر یافته	۶
۸۰	مقدمه	۱.۶
۸۳	مطالعه کلاسی از $L(SCFG')$	۲.۶
۹۲	کتاب نامه	

^۹The coloured Chip Firing Game

لیست تصاویر

۳	نمودار هاسه یک مجموعه جزئی مرتب.	۱.۱
۵	(الف) شبکه رتبه‌بندی شده L . (ب) یک زیر شبکه از L .	۲.۱
۶	(الف) شبکه، (ب) شبکه توزیعی	۳.۱
۸	(الف) رساندهای تحویل‌ناپذیر یک شبکه	۴.۱
۹	(الف) شبکه توزیعی و (ب) ترتیب القا شده	۵.۱
۱۰	(الف) شبکه توزیعی و (ب) ترتیب القا شده	۶.۱
۱۳	(الف): پیکربندی اولیه یک CFG و (ب): فضای پیکربندی آن.	۱.۲
۱۴	یک مثال از CFG موازی.	۲.۲
۱۴	یک مثال از CFG متوالی.	۳.۲
۱۵	فضای پیکربندی یک ASM	۴.۲
۱۶	یک مثال از دنباله ریزش در $MCFG$	۵.۲
۱۹	فضای پیکربندی یک CFG	۱.۳
۲۸	CFG با مولفه بسته	۲.۳
۳۱	فضای پیکربندی CFG نیمه موازی با $k = ۲$.	۳.۳
۳۲	ساخت فضای پیکربندی CFG نیمه موازی ماکسیمال با $k = ۲$.	۴.۳
۳۳	مقایسه فضای پیکربندی CFG متوالی و نیمه موازی ماکسیمال	۵.۳
۳۴	CFG نیمه موازی ماکسیمال که فضای پیکربندی‌اش شبکه نیست.	۶.۳

۳۷	ساده سازی CFG	۱.۴
۴۳	پیکربندی اولیه یک CFG و فضای پیکربندی آن	۲.۴
۴۸	مشبکه ULD که فضای پیکربندی یک CFG نیست	۳.۴
۴۹	گراف القا شده از گراف پشتیبانی C	۴.۴
۵۱	الف): گراف پشتیبانی اولیه، (ب) گراف پشتیبانی بدست آمده	۵.۴
۵۲	الف): گراف پشتیبانی اولیه، (ب) گراف پشتیبانی بدست آمده	۶.۴
۵۶	فضای پیکربندی از یک CFG فاقد دور	۷.۴
۵۷	اجرای گام ۱ و ۳	۸.۴
۵۷	فضای پیکربندی CFG تبدیل شده شکل ۷.۴ که یک ASM است	۹.۴
۵۹	CFG با یک دور در گراف پشتیبانی اش که معادل با یک ASM است	۱۰.۴
۶۰	مشبکه ای که می تواند به وسیله یک CFG بدست آید	۱۱.۴
۶۱	CFG ای که فضای پیکربندی آن به شکل مشبکه در شکل ۱۱.۴	۱۲.۴
۶۲	مجموعه رئوس ممکن CFG که مشبکه شکل ۱۱.۴ را تولید می کند	۱۳.۴
۶۵	ساده سازی $MCFG$	۱۴.۴
۶۸	فضای پیکربندی $MCFG$	۱۵.۴
۶۸	$MCFG$ حاصل از ساده سازی $MCFG$	۱۶.۴
۷۱	$MCFG$ تبدیل شده به یک CFG	۱۷.۴
۷۵	فضای پیکربندی CFG رنگ شده	۱.۵
۷۷	یک مشبکه ULD و ترتیب روی وست های تحویل ناپذیر آن	۲.۵
۸۱	دنباله ای ریزشی از $SCFG'$ که در فضای پیکربندی شامل دور است	۱.۶
۸۲	$SCFG'$ غیر همگرا	۲.۶
۸۳	دو دنباله ریزشی با طول غیر یکسان بین دو پیکربندی	۳.۶

فصل ۱

یادآوری

۱.۱ مقدمه

این فصل به یادآوری بعضی مفاهیم پایه‌ای درباره مجموعه‌های جزئی مرتب، شبکه‌ها و نتایج به کار گرفته شده در این پایان‌نامه اختصاص یافته است. نتایج معروف بدون اثبات بیان شده است. در تهیه مطالب این فصل از منابع [۲، ۶، ۷، ۱۱، ۱۳، ۲۵، ۲۷، ۲۹] استفاده شده است.

۲.۱ مجموعه جزئی مرتب^۱

تعریف ۱.۱. فرض کنید P یک مجموعه باشد. یک ترتیب (یا ترتیب جزئی) روی P یک رابطه

دوتایی \leq روی P است به طوری که، برای هر $x, y, z \in P$

$$(۱) \quad x \leq x,$$

$$(۲) \quad \text{اگر } x \leq y \text{ و } y \leq x \text{ آنگاه } x = y,$$

$$(۳) \quad \text{اگر } x \leq y \text{ و } y \leq z \text{ آنگاه } x \leq z.$$

این شرایط به ترتیب، انعکاسی، پادمتقارنی و تعدی نامیده می‌شوند. مجموعه مجهز به یک رابطه ترتیب \leq را یک مجموعه جزئی مرتب (یا مجموعه مرتب) می‌گوییم.

^۱ Partially ordered set (Poset)

تعریف ۲.۱. فرض کنید P یک مجموعه جزئی مرتب و Q زیر مجموعه‌ای از آن باشد. می‌گوییم Q رابطه ترتیب P را به ارث می‌برد هرگاه، $x, y \in Q$ و $x \leq y$ اگر و تنها اگر در P داشته باشیم $x \leq y$. این ترتیب روی Q را ترتیب القا شده^۲ از P و Q را مجموعه جزئی مرتب القا شده از P می‌نامیم.

تعریف ۳.۱. اگر x و y دو عنصر از یک مجموعه جزئی مرتب باشند و $x < y$ و $x \leq z < y$ نتیجه دهد که $z = x$ ، آنگاه می‌گوییم x توسط y پوشانده شده است و می‌نویسیم $y \succ x$ ($x \prec y$). همچنین اگر $x \succ y$ ، می‌گوییم x یک پوشش پایینی^۳ از y است (یا y یک پوشش بالایی^۴ از x است).

تعریف ۴.۱. اگر P یک مجموعه جزئی مرتب باشد آنگاه برای هر x و y ، فاصله $[x, y]$ برابر مجموعه $\{z \in P, x \leq z \leq y\}$ است.

تعریف ۵.۱. یک مجموعه جزئی مرتب را با P نمایش می‌دهیم و نمودار هاسه^۵ آن را به صورت زیر تعریف می‌کنیم:

(۱) هر عنصر x از P با یک نقطه p_x در صفحه نمایش داده می‌شود.

(۲) اگر $x < y$ ، آنگاه p_x پایین‌تر از p_y است.

(۳) p_x و p_y با یک خط به هم وصل می‌شوند اگر و تنها اگر $x \prec y$.

در شکل ۱.۱ نمودار هاسه یک مجموعه جزئی مرتب نمایش داده شده است.

تعریف ۶.۱. دو مجموعه جزئی مرتب P و P' را یکرخت گویند هرگاه یک نگاشت دوسویی $\varphi: P \rightarrow P'$ وجود داشته باشد به طوری که:

$$\forall x, y \in P, x \leq y \iff \varphi(x) \leq \varphi(y).$$

تعریف ۷.۱. یک توسیع خطی^۶ از یک مجموعه جزئی مرتب P ، لیست x_1, \dots, x_n از همه عنصرهای آن است به طوری که اگر $x_j < x_i$ ، آنگاه $j < i$.

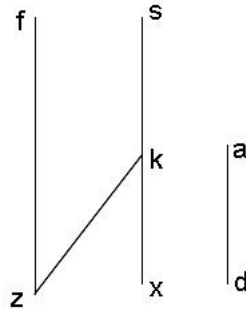
^۲Induced order

^۳Lower cover

^۴Upper cover

^۵Hasse

^۶Linear extension

شکل ۱.۱: نمودار هاسه یک مجموعه جزئی مرتب.

تعریف ۸.۱. یک ایده‌آل از مجموعه جزئی مرتب P زیرمجموعه I از P است اگر $y \leq x$ آنگاه $y \in I$ و $x \in I$ برای هر $x \in I$ و $y \in P$.

نمادگذاری: $O(P)$ یعنی مجموعه همه ایده‌آل‌های P .

۳.۱ شبکه^۷

تعریف ۹.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد. یک کران بالا برای یک زیر مجموعه غیر تهی B از A یک عنصر $d \in A$ است به قسمی که به ازای هر $b \in B$ ، $b \leq d$.

تعریف ۱۰.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد و $\emptyset \neq B \subseteq A$. یک کران پایین برای B عبارت است از یک عنصر $d \in A$ به قسمی که به ازای هر $b \in B$ ، $d \leq b$.

تعریف ۱۱.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد و $\emptyset \neq B \subseteq A$. یک بزرگترین کران پایین برای B یک کران پایین d از B است به طوری که به ازای هر کران پایین d از B ، $d \leq d$.

تعریف ۱۲.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد و $\emptyset \neq B \subseteq A$. یک کوچکترین کران بالا برای B یک کران بالای t از B است به طوری که به ازای هر کران بالای t از B ، $t \leq t$.

^۷ Lattice

تعریف ۱۳.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد. یک عنصر $a \in A$ را یک عنصر ماکسیمال در A گویند اگر به ازای هر $c \in A$ که مقایسه‌پذیر با a باشد، آنگاه $c \leq a$.

تعریف ۱۴.۱. فرض کنید A یک مجموعه جزئی مرتب باشد. یک عنصر $a \in A$ را یک عنصر مینیمال در A گویند اگر به ازای هر $c \in A$ که مقایسه‌پذیر با a باشد، آنگاه $a \leq c$.

تعریف ۱۵.۱. یک مجموعه جزئی مرتب L ، شبکه است اگر هر دو عنصر x و y از L یک کوچکترین کران بالا و یک بزرگترین کران پایین داشته باشند. کوچکترین کران بالای دو عنصر x و y وست $^{\wedge}$ (یا سوپریمم) نامیده شده و با نماد $x \vee y$ نمایش داده می‌شود و بزرگترین کران پایین دو عنصر x و y رسند $^{\vee}$ (یا اینفیمم) نامیده شده و با نماد $x \wedge y$ نمایش داده می‌شود.

به وضوح با توجه به تعریف فوق اگر مجموعه داده شده دارای عنصر مینیمال منحصر به فرد باشد و نسبت به وست بسته باشد و یا اگر یک عنصر ماکسیمال منحصر به فرد داشته باشد و نسبت به رسند بسته باشد، یک شبکه داریم.

همه شبکه‌هایی که متناهی هستند، دارای عناصر مینیمال و ماکسیمال هستند که برای شبکه متناهی L به ترتیب با 0 و 1 نمایش داده می‌شوند.

تعریف ۱۶.۱. فرض کنید L یک شبکه باشد. زیر مجموعه ناتهی L_1 از L را زیر شبکه $^{\circ}$ برای L گوئیم هرگاه به ازای هر $x, y \in L_1$ ، عناصر $x \vee y$ و $x \wedge y$ (که در L تعیین می‌شوند) در مجموعه L_1 نیز قرار داشته باشند.

تعریف ۱۷.۱. یک شبکه، رتبه‌بندی شده $^{\circ}$ است اگر هر مسیر از عنصر ماکسیمال به عنصر مینیمال طول یکسان داشته باشند.

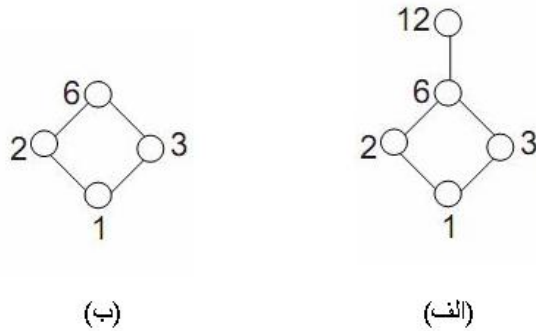
در شکل ۲.۱ (الف) یک شبکه رتبه بندی شده نمایش داده شده است.

^۸ Join

^۹ Meet

^{۱۰} Sublattice

^{۱۱} Ranked

شکل ۲.۱: (الف) مشبکه رتبه‌بندی شده L و (ب) یک زیر مشبکه از L . توجه کنید که $S = \{1, 2, 3, 12\}$ یک مشبکه است ولی یک زیر مشبکه از L نیست.

تعریف ۱۸.۱. یک مشبکه ابرمکعب^{۱۲} از بعد n است، اگر با یک مجموعه از زیرمجموعه‌های یک مجموعه n عنصری به همراه رابطه ترتیب شمول یکرینخت باشد. ابرمکعب‌ها را مشبکه‌های بولی نیز می‌نامند. یک مثال از ابرمکعب در شکل ۳.۱ (ج) نمایش داده شده است.

تعریف ۱۹.۱. یک مشبکه، موضعی توزیعی بالائی^{۱۳} است اگر فاصله بین هر عنصر و وست همه پوشاننده‌های بالای آن یک ابرمکعب باشد. این مشبکه را مشبکه ULD می‌نامند [۲۷]. در شکل ۳.۱ (ب) یک مشبکه ULD نمایش داده شده است.

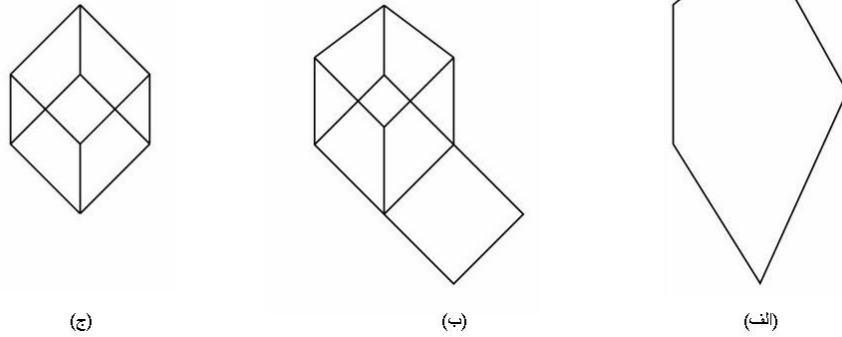
تعریف ۲۰.۱. یک مشبکه موضعی توزیعی پائینی^{۱۴} است اگر فاصله بین هر عنصر و رسند همه پوشاننده‌های پایین آن یک ابرمکعب باشد. این مشبکه را مشبکه LLD می‌نامند [۲۷]. در شکل ۳.۱ (ب) یک مشبکه توزیعی نمایش داده شده است.

به وضوح همه مشبکه‌های ULD رتبه‌بندی شده هستند.

^{۱۲} Hypercube

^{۱۳} Upper locally distributive

^{۱۴} Lower locally distributive

شکل ۳.۱: (الف) یک مشبکه که توزیعی نیست، (ب) مشبکه توزیعی (مشبکه LLD و ULD) و (ج) ابرمکعب از بعد ۳.

تعریف ۲.۱.۱. مشبکه L توزیعی^{۱۵} است اگر در یکی از دو رابطه توزیعی زیر صدق کند:

$$\forall x, y, z \in L, x \vee (y \wedge z) = (x \vee y) \wedge (x \vee z), \quad (1.1)$$

$$\forall x, y, z \in L, x \wedge (y \vee z) = (x \wedge y) \vee (x \wedge z) \quad (2.1)$$

مشبکه‌های توزیعی را معمولاً با D نمایش می‌دهند. مثالی از مشبکه‌های توزیعی در شکل ۳.۱ (ب و ج) نمایش داده شده است. در شکل ۳.۱ (الف) یک مشبکه که توزیعی نیست نمایش داده شده است.

دو رابطه (۱.۱) و (۲.۱) معادلند، زیرا به سادگی نشان داده می‌شود که $x \vee (x \wedge y) = x$ با کمک این رابطه و رابطه (۲.۱) می‌توان رابطه (۱.۱) را بدست آورد:

^{۱۵} *Distributive*

$$\begin{aligned}
(x \vee y) \wedge (x \vee z) &= ((x \vee y) \wedge x) \vee ((x \vee y) \wedge z) \\
&= (x \vee (x \wedge y)) \vee ((x \vee y) \wedge z) \\
&= x \vee ((x \wedge z) \vee (y \wedge z)) \\
&= (x \vee (x \wedge z)) \vee (y \wedge z) \\
&= x \vee (y \wedge z).
\end{aligned}$$

به همین ترتیب رابطه (۲.۱) از رابطه (۱.۱) نتیجه می‌شود.

تعریف ۲۲.۱. فرض کنید L یک مشبکه باشد. عنصر $x \in L$ ، وست تحویل‌ناپذیر^{۱۶} است اگر

$$x \neq 0_L \quad (۱)$$

(۲) اگر برای هر $a, b \in L$ ، $a \vee b = x$ یا $a = b$ آنگاه $x = a$ یا $x = b$.
 شرط دوم به این مفهوم است که اگر برای هر $a, b \in L$ که $a < x$ و $b < x$ ، آنگاه $a \vee b < x$.
 در شکل ۴.۱ (ب) وست‌های تحویل‌ناپذیر یک مشبکه نمایش داده شده است..

تعریف ۲۳.۱. تعریف رسند تحویل‌ناپذیر^{۱۷} دقیقاً دوگان تعریف ۲۲.۱ است. در شکل ۴.۱ (الف) رسندهای تحویل‌ناپذیر یک مشبکه نمایش داده شده است.

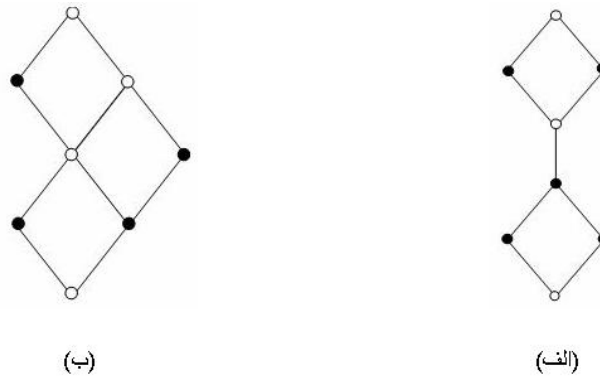
وست تحویل‌ناپذیر و رسند تحویل‌ناپذیر مشبکه، در نمودار هاسه آن با دو قانون زیر به آسانی قابل تشخیص است:

- j یک وست تحویل‌ناپذیر است اگر و تنها اگر یک پوشش پایینی منحصر به فرد با نماد j^- داشته باشد.
- m یک رسند تحویل‌ناپذیر است اگر و تنها اگر یک پوشش بالایی منحصر به فرد با نماد m^+ داشته باشد.

قرارداد: مجموعه وست‌های تحویل‌ناپذیر مشبکه L را با J_L ، یا به طور ساده با J و مجموعه رسندهای تحویل‌ناپذیر را با M_L ، یا M نمایش می‌دهیم.

^{۱۶}Join – irreducible

^{۱۷}Meet – irreducible

شکل ۴.۱: در (الف) رساندهای تحویل‌ناپذیر یک شبکه و در (ب) وست‌های تحویل‌ناپذیر یک شبکه با نقاط توپر مشخص شده‌اند.

گزاره ۲۴.۱ [۱۱]. فرض کنید L یک شبکه باشد. هر عنصر x از L ، وست وست‌های تحویل‌ناپذیر کوچکتر از خودش و رساندهای تحویل‌ناپذیر بزرگتر از خودش است:

$$x = \bigvee \{j \in J, j \leq x\} = \bigwedge \{m \in M, x \leq m\}.$$

قرارداد: برای $x \in L$ مجموعه $\{j \in J, j \leq x\}$ را با نماد J_x (M_x) نمایش می‌دهیم.

مجموعه $\{J_x, \forall x \in L\}$ یکریخت با L است [۲، ۷]. در واقع، برای هر عنصر x و y شبکه، رابطه ترتیب به صورت زیر مشخص می‌شود:

$$x \leq y \iff J_x \subset J_y \iff M_y \subset M_x,$$

علاوه براین، در شبکه، وست با فرمول زیر داده شده است [۲، ۷]:

$$M_{x \vee y} = M_x \cap M_y.$$

برای شبکه‌های ULD ، مشخصات زیر را داریم: